

[Per Federspiel.]

— det er vel muligt, at den fortolkning kan anvendes, at de kan slutes med de enkelte lande med tilslutning fra kommissionen i Bruxelles — og jeg vil her gerne spørge den højtærede minister, om der på nuværende tidspunkt er sket sonderinger over for kommissionen om mulighederne for afslutning af sådanne aftaler, der jo altså indebærer noget ganske andet end en association.

Der er endelig et sidste spørgsmål, som berører hele denne situation, og det er, at ved den deling, der er opstået, er det blevet vanskeliggjort for ikke at sige umuliggjort at samle de europæiske lande som helhed om den såkaldt gensidige afhængigheds-politik, der blev formuleret af den amerikanske præsident, Kennedy, og hvortil et foreløbigt grundlag er lagt ved den såkaldte toldbemyndigelseslov, der bemyndiger præsidenten til at træffe aftaler om gensidige toldnedsættelser.

Alt dette tegner ikke noget lyst billede for fremtiden, men det fritager os ikke her i Danmark for at gøre vore yderste anstrengelser for at afbøde de virkninger, som den faktiske fastlandsspærring medfører både for vort erhvervsliv og for vor politiske sikkerhed. I den henseende er det med beklagelse, jeg må konstatere, at statsministeren under sine forhandlinger i England faktisk har begrænset vore muligheder for at føre en selvstændig politik ved ganske uforment at bekræfte, at den danske regerings mål uændret var kun sammen med Storbritannien at deltage i Det europæiske økonomiske Fællesskab. Hvis statsministeren derved alene sigtede til, at begge lande er enige om at stræbe efter et større europæisk fællesskab, skal jeg ikke være uenig; men som statsministeren refererede udtalelserne, ser jeg ikke rettere, end at han politisk har bundet vor bevægelsesfrihed i en situation, hvor man må have øjnene åbne for enhver mulighed for en bedring.

Jeg skal ikke i dag påstå, at Danmark under den uvished, der nødvendigvis må herske omkring udviklingen inden for de seks lande og omkring disses forhold til omverdenen, ville gøre sig selv nogen tjeneste ved at anmode om genoptagelse af forhandlingerne med henblik på en øjeblikkelig indtræden i de seks landes fællesskab. Det har været vort standpunkt, at Danmark for

længst burde have været medlem, og at vore problemer inden for fællesskabet selv med den nuværende deling ville have været langt mindre, end de er i dag.

Den politiske situation, som den tegner sig, må i øjeblikket byde os at afvente en endelig stillingtagen, indtil de europæiske forhold er faldet i leje. I så henseende vil det ikke være uden betydning at erfare, om der er mulighed for at gøre sådanne fremskridt inden for EFTA-samarbejdet, at den mistillid, ikke mindst inden for landbrugsområdet, der er kommet til orde ikke alene fra fransk side, men også fra andre sider inden for fællesskabet, kan blive bortvejret. Det vil her være af betydning, om det kan lykkes at overbevise Storbritannien om, at det ville være rigtigt at videreføre de indrømmelser, som hidtil har været gjort på dette område under forhandlingerne i Bruxelles, også til Storbritanniens partnere inden for de seks, således at man viste en tilsvarende imødekommenhed, en tilsvarende tilpasningsevne, inden for EFTA-området.

Hvis man i dag skal spejde efter en lysning i den europæiske situation, nytter det ikke at rette opmærksomheden alene mod de økonomiske arrangementer; disse er væsentlige, og i det omfang der kan findes midler til at afbøde virkningerne af fastlandsspærringen, må de for enhver pris prøves og fremmes. Men det afgørende er, at skismaet i Europa i dag er politisk. Her er den eneste mulighed, at det økonomiske fællesskab ikke er den eneste politiske institution, der binder de europæiske lande sammen i det skæbnefællesskab, vi nu engang befinder os i i atomalderen.

Det er her vigtigt, at de lande, der har den samme politiske indstilling, hvad enten de befinder sig uden for eller inden for Det europæiske økonomiske Fællesskab, på størkest mulig måde gør deres fælles politiske synspunkter gældende over for de afvigende og handlende kræfter, der har medført splittelsen. Dette kan ske inden for NATO. Det kan ske inden for Europarådet, hvis de europæiske regeringer ville forstå at anvende dette instrument som et middel til at sikre sig støtte fra en enig europæisk opinion på meget væsentlige politiske områder. Det kan ske inden for OECD, hvis denne institution får lov til at udvikle sig til et